

Vuosikertomus 2009

Tornatorilla on myynnissä satoja kaavoitettuja järvenranta-, erämaa- ja saaritontteja.

Vastuullista metsää

Sisällysluettelo

- 3 Tornator lyhyesti
- 4 Visio, strategia ja arvot
- 6 Vuosi 2009
- 8 Toimitusjohtajan katsaus
- 10 Toimintaympäristö
- 12 Liiketoiminta
- 16 Henkilöstö
- 18 Ympäristövastuu
- 20 Hallinto
- 23 Hallitus
- 24 Johtoryhmä
- 25 Tilinpäätös 2009

TORNATOR – kansainvälisesti arvostettu metsätalouden osaaja • Metsää kestävästi hyödyntävä yhtiö, omistuksessa yli 600 000 hehtaaria metsää Suomessa, Virossa ja Romaniassa • Ydintoimintana puun tuottaminen ja hakkuuoikeuksien myynti • Myy tontteja ja maa-aineksia, tarjoaa metsänhoitopalveluita

- Suomen 3. suurin metsänomistaja

osaamista 2009

Tornator -nimellä pitkät juuret suomalaisessa teollisuushistoriassa

Tornator oli aikoinaan Ramsay- ja Wolff-sukujen omistama, vuonna 1887 perustettu Imatran Tainionkoskella ja Lahdessa toiminut metsäteollisuus-yritys. Yhtiö rakensi Imatran Tainionkoskelle lankarulla-, puumassa- ja paperitehtaat ja hyödynsi Vuoksen vesivoimaa. Yhtiö laajensi toimintaansa rakentamalla sulfiittiselluloosa- ja pergamiinitehtaat Pietariin norjalaisten sijoittajien toimiessa rahoittajina. Suomen valtiolle siirtyi 53 prosenttia yhtiöstä vuonna 1918. Yhtiö siirtyi Enso-Gutzeit Oy:lle vähemmistöosakkaiden myydessä osuutensa vuonna 1931 ja valtion omansa vuotta myöhemmin. Vuonna 2002 Stora Enso siirsi Suomessa omistamansa metsät uuden Tornator Oy:ksi nimetyn yhtiön haltuun. Joulukuussa 2002 Stora Enso Oyj myi 59 prosenttia Tornatorin osakekannasta suomalaisille institutionaalisille sijoittajille.

Tornator-sana on latinaa ja merkitsee sorvaajaa.

Yhteishenki – kyky ja tahto työskennellä yhdessä • Muutoshakuisuus – halu omak-
sua uusia toimintatapoja • Tuloksellisuus
– toimiminen tulostavoitteiden mukaisesti
• Vastuullisuus – vastuu työn laadusta,
ympäristöstä ja suhteista sidosryhmiin

Visio,

Metsänhoitoesimies työssään.

strategia ja arvot

Visio

Tornator on kansainvälisesti arvostettu metsätalouden osaaja.

Strategiset päämäärät

Tornator hyödyntää metsävaroja ja maaomaisuutta tehokkaasti kestävyysperiaatteita noudattaen. Tornator hyödyntää henkilöresursseja ja osaamista täysimääräisesti metsä-

sijoittamisen asiantuntemusta syventäen. Tornator laajentaa toimintaansa kansainvälisesti valittujen yhteistyökumppanien kanssa synergiaetuja hakien.

Arvot

Yhtiön arvot ovat yhteishenki, muutoshakuisuus, tuloksellisuus ja vastuullisuus.

Vuosi 2009

Oikeat ratkaisut haastavassa markkinatilanteessa

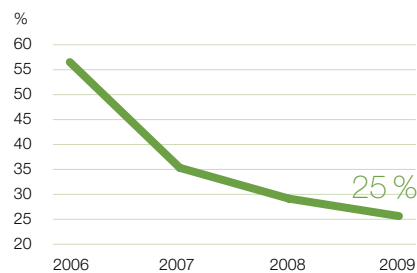
Tornatorin liikevaihto oli tavoitteen mukainen, 68,8 (76,8) miljoonaa euroa. Liikevoitto ilman metsänkasvun vaikutusta oli 54,0 (56,5) miljoonaa euroa eli 78,5 (73,5) prosenttia liikevaihdosta. Tornatorin tulos oli haastavaan markkinatilanteeseen nähden hyvä.

Vuonna 2009 Tornator hankki uusia asiakkaita etenkin kotimaisesta saha- ja energiateollisuudesta. Onnistuneen leimikon suunnittelun ansiosta puun myyntiä saatiin kohdennettua tarkemmin eri käyttötarkoituksiin. Sisäisiä toimintoja tehostettiin ja henkilöstöä

jouduttiin lomauttamaan kahteen otteeseen, keväällä ja syksyllä. Näiden toimenpiteiden avulla saavutettiin kustannus-, kassavirta- ja kannattavuustavoitteet.

Avainluvut	2006	2007	2008	2009
Ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta				
Liikevaihto, milj. euroa	64,7	63,5	76,8	68,8
Liikevoitto, milj. euroa	51,3	49,8	56,5	54,0
Liikevoitto, % liikevaihdosta	79,3	78,5	73,5	78,5
Tilikauden tulos, milj. euroa	24,5	25,2	24,9	27,0
Tilikauden tulos, % liikevaihdosta	37,9	39,7	32,4	39,2
Henkilöstö keskimäärin, henkeä	184	188	188	201
Sijoitetun pääoman tuotto, %	8,2	7,0	7,1	6,5
Sidotun oman pääoman tuotto, %	30,6	31,5	31,1	33,7
Omavaraisuusaste, %	34,0	42,3	35,7	38,2

Nettorahoituskulut liikevaihdosta, %

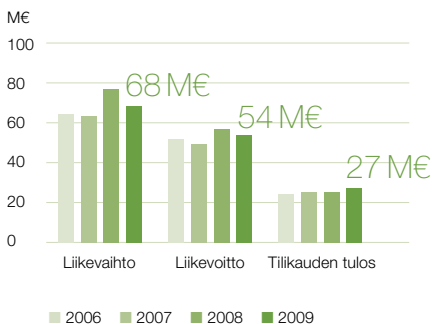

Tornatorilla on runsaasti ranta-alueita Itä-Suomessa.

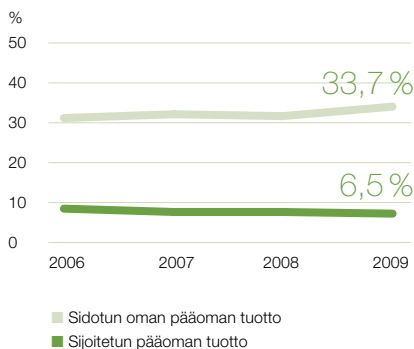
Liikevaihto, liikevoitto ja tilikauden tulos

Ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta

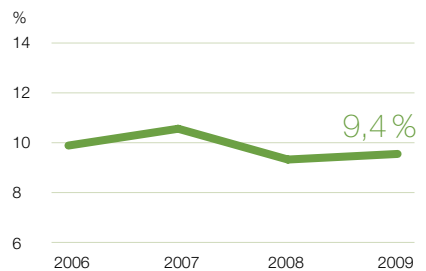

Pääoman tuotto, %

Ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta

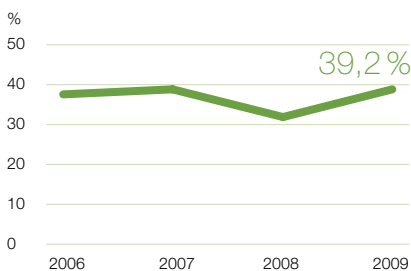

Henkilöstökulut, % liikevaihdosta

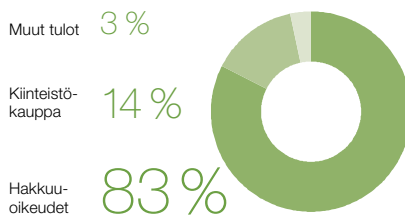

Tilikauden tulos, % liikevaihdosta

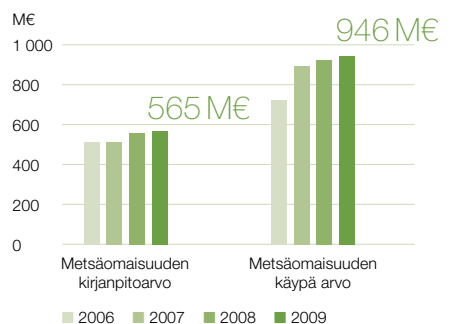
Ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta

Liiketoiminnan kassavirrat

Metsäomaisuuden kirjanpitoarvo vs. käypä arvo

” Puumarkkinat kaipaavat vakautta ennustettavuuden lisäämiseksi.

Toimitusjohtajan

Selvisimme Tornatorin historian tähän asti vaikeimmasta vuodesta kunnialla. Vuoteen liittyi rankkoja vaihteita, kuten metsänhoitohenkilöstön lomautuspäätökset. Ajoissa tehtyjen toimenpiteiden avulla pidimme tilanteen kuitenkin jatkuvasti hallinnassa.

Metsäteollisuus vähensi talvella 2009 merkittävästi puunhankintaan. Tehtaita seisotettiin ja toisaalta kertyneitä puuvarastoja purettiin. Sekä sahatavaran että kuitupuun kysynnän romahtaessa edellisvuoteen verrattuna myös puun hintataso seurasi kehitystä. Puun kysynnän vaihtelu leimasi koko kertomusvuotta ja asetti lisähaasteita suunnittelulle ja toiminnanohjaukselle. Puumarkkinoihin vaikuttaa jatkossakin lyhyiden syklien värittävä vaikea ennustettavuus.

Tornator on velkavipua hyödyntävä yritys. Olemme onnistuneet tärkeiden rahoituspäätöstemme ajoituksessa erinomaisesti. Historiallisen alhaiset

markkinakorot tasoittivat liikevaihtomme notkahuudusta. Vaikeasta vuodesta huolimatta rahoitustilanteemme säilyi hyvänä.

Vuoden 2009 vahvan tuloksen takana olivat oikeaan aikaan toteuttamamme riittävät toimenpiteet. Asetimme liikevaihdon ja kassavirran turvaamisen tärkeimmäksi tehtäväksemme. Tehostimme leimikon suunnittelua ja asiakashankintaa sekä lomautimme metsänhoitohenkilöstömme keväällä ja syksyllä. Näillä toimilla onnistuimme saavuttamaan vuodelle asetetut tavoitteet. Siitä lämmin kiitokseni jokaiselle tornatorilaiselle sekä kumppaneillemme.

katsaus

Yksityismetsien puukaupan 50 prosentin verohelpotus piristi loppuvuoden aikana puukauppaa. Verohelpotus koski vain yksityismetsiä, joten Tornatorin osalta sillä oli lähinnä negatiivisia, puukauppaa sekaannuttavia ja puun hintaa alentavia vaikutuksia.

Puukauppa on piristymässä kuluvana vuonna. Arvioiden mukaan teollisuus käyttää tänä vuonna noin 50 miljoonaa kuutiometriä puuta, kuusi miljoonaa kuutiometriä viime vuotta enemmän. On kuitenkin vaikea uskoa, että pitkän aikavälin keskimääräistä yksityismetsien ostomäärää, 45 miljoonaa kuutiometriä, saavutettiin vielä vuonna 2010.

Alkuvuodesta 2010 kuitupuun kysyntä markkinoilla on pysynyt edelleen vähäisenä. Paperista on edelleen ylitarjontaa Euroopassa. Näyttää siltä, että Tornatorin on vaikeaa saada luovutettua kuitupuuta tasaisen myyntien-

nusteen mukaisesti. Kuitupuumarkkinoiden elpyminen ajoittunee kesän korvalle.

Yleisesti ottaen vuosi 2010 on käynnistynyt aiempaa vuotta valoisammassa tunnelmissa. Maailmantaloudessa on toivoa elpymisestä. Markkinoiden positiivisen kehityksen edellytyksenä on maailmantalouden virkoaminen. Uhkana on Aasian markkinoiden, etenkin Kiinan, kysynnän heikkeneminen. Sahatavaran menekkiin vaikuttaa rakentamisen elpymisen nopeus Euroopassa. Puumarkkinoiden ennakoitavuus pysyy edelleen huonona, markkinoiden kehitys seuraa yleistä talouskehitystä Suomessa ja maailmalla.

Kiinteistömarkkinoilla ei vuonna 2010 ole nähtävissä muutoksia verrattuna vuoteen 2009. Tonttien kysyntä pysyy aiempia vuosia vähäisempänä ja kohdistuu entistä selvemmin valikoituille alueille.

Tornatorissa aiomme toteuttaa metsänhoitotyöt vuonna 2010 suunnitellusti. Vuonna 2009 saavuttamamme tulokset leimikonsuunnittelussa, kustannusten karsimisessa sekä asiakashankinnassa tukevat päätöstämme.

Tornatorin puolesta toivon puumarkkinoiden kehittyvän puhtaan markkinatalouden suuntaan. Valtion väliintulo puun myyntiverotusta helpottavine keinoineen häiritsee puumarkkinoiden tasaista kehitystä ja kohtelee toimijoita eriarvoisesti. Puumarkkinat kaipaavat vakautta, eivät niitä sekoittavia toimia.

Imatralla 5.3.2010

Arto J. Huurainen
Toimitusjohtaja

Tornator omistaa myös romanialaista **pyökkimetsää**.

Jatkuvien markkina

Vuonna 2009 maailmanlaajuisen rahoitusmarkkina-kriisin vaikutukset ulottuivat joka puolelle. Pankkien lainahanat tyrehtyivät, ja kaikkialla maailmassa, Suomi mukaan lukien, yhtiöillä oli suuria vaikeuksia selvittää lainojen uudelleenrahoituksista. Myös normaali maksuvalmiuden hallinta aiheutti suuria ongelmia, eikä konkurssseiltakaan välttytty.

Rahoitusmarkkinoiden kriisi levisi muille toimialoille ja maailmantalous siirtyi vuoden 2009 aikana lamaan. Yritykset vähensivät hankintojaan ja henkilökuntaansa sekä karsivat kustannuksiaan etenkin korkean teknologian kehittyneimmillä markkinoilla, kuten Euroopassa. Alhaiset markkinakorot ovat lieventäneet kohonneiden lainamarginaalien vaikutusta.

Puukauppa lamavuosien tasolla
Puumarkkinoiden ennustettavuus heikkeni vuoden 2009 aikana metsä-

teollisuuden vähennettyä puunhankintojaan tehtaiden seisokkien takia. Puukaupassa hinnat alenivat selvästi edellisvuoteen verrattuna. Puumarkkinoilla vallitsee vuodenvaihteessa 2010 odotteleva ja tulevaisuuden suhteen epäselvä tunnelma.

Vuonna 2009 markkinahakkuut olivat noin 41 miljoonaa kuutiometriä (m³) eli 24 prosenttia vähemmän kuin vuosina 1999–2008 keskimäärin. Yksityismetsien hakkuut vähenivät 32 miljoonaa m³ ja olivat 13 miljoonaa m³ vähemmän kuin edeltäneellä

” Teimme tärkeät rahoituspäätökset oikeaan aikaan oikealla tavalla.

Tornatorin talous- ja rahoitusjohtaja
Henrik Nieminen

muutosten vuosi

kymmenvuotiskaudella keskimäärin. Vuoden 2009 tilastoitu puukauppa-määrä, 16 miljoonaa m³, jäi puoleen 10 edellisen vuoden keskiarvosta.

Kantohinnat laskivat

Edelliseen vuoteen verrattuna kantohinnat laskivat puutavaralajeittain 16–26 prosenttia. Bruttokantorahatut laskivat 1,25 miljardiin euroon, 1990-luvun laman tasolle. Yksityismetsien hehtaariohtainen liiketulos putosi 55 euroon, alle puoleen edellisen 10 vuoden keskiarvosta.

Puumarkkinoiden hintataso lähti syksyllä 2008 voimakkaaseen laskuun. Sahatavaran kysyntä romahti marras-kuussa 2008. Paperin ja sellun kysyntä markkinoilla väheni puolestaan vuoden 2009 alkupuoliskolla. Stora Enson Uimaharjun sellutehtaan seisauttaminen aiheutti mäntykuidun markkinoiden pysähtymisen Itä-Suomessa, missä pääosa Tornatorin metsistä sijaitsee. Pienten ja keski suurten saho-

jen tukkipuun kysyntä elpyi keväällä jonkin verran.

Suurin osa Venäjältä Suomeen tuodusta puusta oli energiahaketta.

Venäjältä vientiin toimitettavan pyöreän puun vientitullien korotusta 50 euroon kuutiolta lykättiin edelleen vuodelle. Havupuusta ja halkaisijaltaan yli 15-senttimetrisestä koivusta maksetaan vientitullia 25 prosenttia, mutta vähintään 15 euroa kuutiolta.

Puukaupassa voimakkaita hintavaihteluita

Vuoden aikana hinnat vaihtelivat voimakkaasti. Alkuvuoden voimakkaan hinnanlaskun jälkeen havutukkien hinnat nousivat jälleen heinäkuusta. Vuodenvaihteessa 2010 havutukeista maksettiin noin 8 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Vanerin tuotanto laski vuonna 2009 lähes puolella, mikä heijastui puumarkkinoille koivutukin vähäisenä kysyntänä. Koivutukin vuodenvaih-

teen keskikantohinnassa (35 €/m³) oli laskua 26 prosenttia edellivuoden vaihteeseen verrattuna.

Kuitupuutavaralajien kantohinnat olivat 15–21 prosenttia alemmalla tasolla kuin vuosi sitten. Alkuvuodesta energiapuun markkinoita piristi huono turvekesä 2008. Normaali turvekesä 2009 vähensi puun energiakäyttöä ja lisäsi kivihiilen ja turpeen käyttöä syksyllä. Energiapuun kysyntää vähensi myös Venäjältä tuotu energiahake.

Päästöoikeuksien hinnat olivat erittäin alhaalla koko vuoden 2009, mikä vähensi puun energiakäyttöä kivihiilen korvikkeena.

Vuoden aikana yksityismetsänomistajia kannustettiin puunmyyntiin. Laskeneita myyntihintoja kompensoitiin alentamalla puun myyntitulojen verotusta väliaikaisesti huhtikuun alusta vuoden 2010 loppuun tehtävien puukauppojen osalta. Alennus on puolet myyntitulon verotuksesta vuonna 2009 ja neljännes vuonna 2010.

” Onnistuimme hyvin sekä leimikon-suunnittelussa että markkinoinnissa.

Tapio Suutarla
johtaja, suunnittelu ja metsäpalvelu

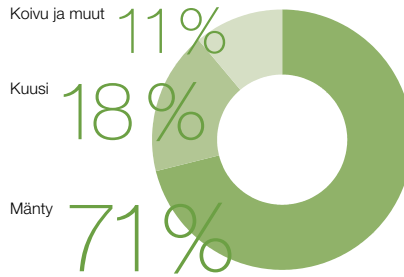
Suunnitelmallisuutta

Viennistä vahvasti riippuvainen metsäteollisuus koki maailmanlaajuisen taantuman erityisen voimakkaasti. Metsäteollisuusyritykset sopeuttivat toimintojaan kysyntätilanteeseen ja ajoivat suomalaisia paperi- ja sellutehtaita alas. Tehtaiden lopetusten ohella tuotantoa leikattiin tuotantoseisokeilla.

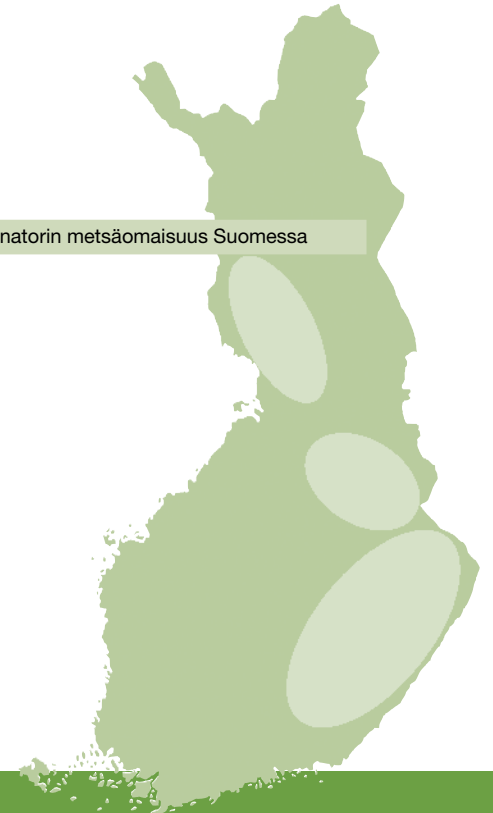
Heikentyntä kysyntätilannetta helpotti puun lisääntyvä käyttö energiapuuksi. Tornator onnistui hyvin hakkuu-oikeuksien markkinoinnissa pk-yritysten sahoille ja energialaitoksille.

Tornatorin metsien puulajit Suomessa

Tornatorin metsäomaisuus Suomessa

Vanerin tuotannon lasku **heikensi koivun kysyntää**.

ja sitkeyttä

Työllä hyvään tulokseen

Vuonna 2009 Tornatorin liiketoiminnan ytimen muodostivat edellisvuosien tapaan hakkuuoikeuksien myynti, kiinteistöliiketoiminta sekä metsäpalvelut. Yhtiön liikevaihto oli 68,8 (76,8) miljoonaa euroa, josta hakkuuoikeuksien myynti oli 58,3 (65,2) miljoonaa euroa. Kiinteistöliiketoiminnan osuus oli 10,2 (11,0) miljoonaa euroa.

Tornator on raskaasti velkavivutettu yritys ja rahoitusmarkkinoiden kriisi sekä yleinen taloustaantuma olisivat voineet iskeä yhtiöön voimakkaastikin. Tornator ehti kuitenkin tehdä tärkeät rahoituspäätöksensä jo vuonna 2007 eli voidaan sanoa ”oikeaan aikaan oikealla tavalla”. Yhtiön lainasalkku, noin 465 miljoonaa euroa, koostuu pääasiallisesti 7–10 vuoden pankkilainoista, ja niiden korkosu-

jaus sisältää optioilla rakennettua joustavuutta, mikä on mahdollistanut hyötymisen historiallisen alhaisista markkinakoroista kuluneena vuonna.

Taantumasta huolimatta Tornatorin liiketoiminnan kassavirrat säilyivät vahvoina lähinnä kasvaneen puunmyyntivolyymin ansiosta. Myös tiukka kulukuri edesauttoi riittävän puskurin muodostamisessa heikon taloussuhdanteen aikana.

Asiakaskunta laajeni

Asiakaskunta laajeni

Paperin ja sellun maailmanlaajuisen heikon kysyntätilanteen seurauksena metsäteollisuusyritykset supistivat toimintojaan Suomessa, mikä johti saha-

ja kuitupuun kysynnän voimakkaaseen heikkenemiseen. Puunluovutuksen parantamiseksi Tornatorin asiakaspohjan laajentaminen oli välttämätöntä.

Tornator onnistuikin hyvin hakkuuoikeuksien markkinoinnissa pk-sektorin sahoille ja energialaitoksille. Uusia asiakkuuksia saatiin luonnollisesti myös Romaniassa ja Virossa, siellä puunostajina toimivat lähinnä paikalliset korjuuyritykset. Kaikilla näillä toimilla varmistettiin tyydyttävä liikevaihto ja kassavirta myös haasteellisena vuonna 2009.

Kassavirran turvaamiseksi Tornator myi tavanomaista enemmän hakkuuoikeuksia. Itse hakkuut eli liikevaihtoa kerryttävä puun luovutus vähenivät edellisvuodesta ollen noin 1,9 (2,0) miljoonaa m³. Tornatorin metsien

Tontteja myytiin etenkin Koitereen ja Saimaan vesistöalueilta. Kuvassa **Koitereen Tyrjänsaari**.

vuosikasvu on noin 2,4 miljoonaa m³ ja pitkän aikavälin kestävä hakkusuunnite 1,9 miljoonaa m³ vuodessa. Tornatorin metsien keskitilavuus oli vuoden 2009 lopussa 114 (112) m³/ha, kun se suomalaismetsissä on keskimäärin 107 m³/ha.

Leimikoiden optimoinnilla lisää kannattavuutta

Kannattavuuden varmistamisen lähtökohtana oli leimikoiden optimaalinen suunnittelu asiakastarpeet huomioon ottaen. Leimikonsuunnittelu käsitti yli 2 miljoonaa m³ pääpainon ollessa metsänhoidollisissa kasvatushakkuisissa ja sahateollisuuden tarvitsemassa uudistushakkuuleimikoissa. Kysynnän oltua tavanomaista vähäisempää leimikot optimoitiin varmistamaan puutavaran päätyminen oikeaan käyttökohteeseen – erikoispuuksi, sahatararaksi, kuitupuuksi tai energiapuuksi voimalaitoksille.

Tornatorin metsien keski-ikä on noin 45 vuotta. Metsistä on taimikointa 24 (25) prosenttia, nuoria kasvatusmetsiä on 37 (38) prosenttia, varttuneita kasvatusmetsiä 29 (27) prosenttia ja uudistuskypsiä metsiä 9 (10) prosenttia pinta-alasta. Päätehakkuiden osuus hakkuiden kokonaismäärästä oli 59 (50) prosenttia kuutiomäärästä ja niitä toteutettiin 4 200 (4 200) hehtaarilla.

Metsänhoitotöihin lisää suunnitelmallisuutta

Puukaupan hiljeneminen aiheutti kustannuspaineita metsänhoitotöihin. Vuoden 2009 metsänhoitokuluja vähennettiin edellisvuodesta eikä esimerkiksi metsien lannoitukseen investoitu. Myös töiden suunnitelmallisuutta ja ohjausta lisättiin tuottavuuden parantamiseksi ja työn korkean laadun varmentamiseksi.

Metsänhoitotöiden pääpaino oli harvennushakkuiden ja taimikon-

hoitotöiden ohella metsien uudistamistöissä. Taimikonhoitotöitä tehtiin 5 900 (9 200) hehtaarilla. Harvennushakkuita tehtiin 9 100 (16 000) hehtaarilla.

Metsiä uudistettiin 4 090 (5 380) hehtaarin alalla istuttamalla 2 830 (4 030) hehtaaria, kylvämällä 940 (970) hehtaaria ja luontaisella uudistuksella 320 (380) hehtaaria. Metsän uudistaminen on Tornatorin suurin metsänhoitokuluerä. Onnistuneella metsän uudistamisella varmistetaan kustannustehokkuus ja puun lyhyempi kiertoaika. Usean vuoden keskiarvona uudistamisen onnistumisprosentti Tornatorilla on korkea, 95. Metsäntutkimuslaitos Metlan selvityksissä yksityismetsissä uudistamisen onnistuminen jää selvästi tätä alhaisemmaksi.

Talvi 2008–2009 oli myyrätuhojen talvi. Lauhat talvet ovat kasvattaneet myyräkannan suureksi, ja myyrät aiheuttivat tuhoja edelliskesän perusteissa taimikoissa noin 280 hehtaarin

” Saavutimme tontti-
kaupalle asetetut
tavoitteet yhteisellä
ponnistuksella.

Markku Ketolainen, maankäyttöpäällikkö

alueella (8 prosenttia uudistusalasta), missä metsänuudistaminen jouduttiin tekemään uudelleen.

Kiinteistömyynnin tavoitteet saavutettiin

Tornator ostaa ja myy maata järjestääkseen kiinteistöomaisuutensa hoidon ja käytön mahdollisimman tehokkaalla tavalla. Lisäksi yhtiö myy metsäkiinteistöihinsä liittyviä ranta-alueita loma-asuntorakentamiseen.

Vuonna 2009 Tornator saavutti tonttien ja metsäpalstojen myynnille asetetut tavoitteet vaikeasta markkina-tilanteesta huolimatta. Tonttien kysyntä heikkeni selkeästi edellisvuodesta ja tonttimaan hinnat jatkoivat laskuaan koko maassa.

Vuoden 2009 aikana myytiin 123 (227) tonttia, joiden keskihinta oli reilut 36 000 (28 000) euroa. Kiinnostus kohdistui etenkin sijainniltaan hyvillä paikoilla oleviin tontteihin, mikä nosti myytyjen tonttien keskimää-

räisen myyntihinnan edellisvuodesta suuremmaksi. Tonteista myytiin noin 11 prosenttia ulkomaisille ostajille.

Tornator myy tontteja, joilla on rakentamisen mahdollistava kaava sekä tiestö valmiina. Myyntiin tuodaan tontteja alueiden kaavoitustilanteen ja tonttikysynnän mukaisesti.

Tonttimyynnin painopiste oli Saimaan ja Koitereen vesistöalueilla. Vuonna 2009 tontit markkinoitiin pääosin esittelyillä yhtiön internetsivuilla, eikä kiinteistönvälittäjiä juuri-kaan käytetty.

Metsämaan korkea hinta vaikutti metsämaan ostoon Suomessa

Metsien kauppahinnat pysyttelivät lähes edellisvuoden tasolla puun hinnan alentumisesta huolimatta. Tornator osti metsämaata selvästi edellisvuotta vähemmän, 624 (3 230) hehtaaria.

Ulkomailla talouden epävarmuuden johdosta ei tehty merkittäviä investointeja metsämaan ostoon. Romanias-

sa keskityttiin liiketoiminnan käynnistämiseen ja jo ostettujen metsien hyödyntämiseen. Virossa metsämaata hankittiin lisää noin 3 000 hehtaaria.

Tornator hyödyntää kiinteistöomaisuuttaan vuokraamalla maa-alueita esimerkiksi metsästyskäyttöön. Yhtiö myös myy maa-aineksia, kuten turvetta ja kiviaineksia.

Metsänhoitopalveluilla lisätuottoja

Tornator myy metsänhoitopalveluita myös yksityisille toimijoille lähellä Tornatorin omia metsiä. Metsäpalveluiden ostajat ovat olleet yksittäisiä metsänomistajia, kuntia sekä seurakuntia. Tornatorin tarjoamiin metsäpalveluihin kuuluvat leimikon-suunnittelu, hakkuulaskelmat sekä metsänhoitotöiden suunnittelu ja toteutus. Metsänhoitopalveluiden myynti vuonna 2009 oli 500 000 (700 000) euroa.

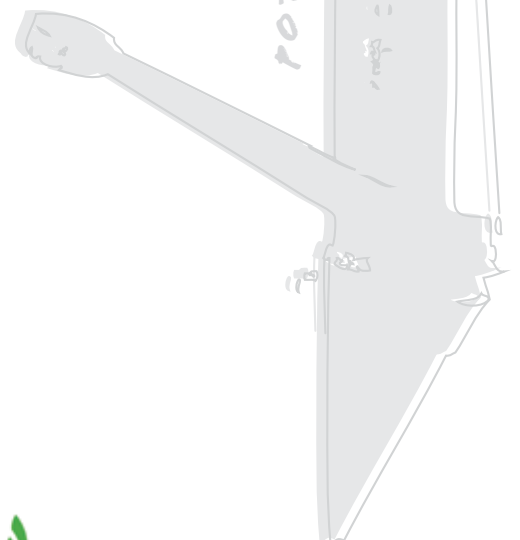
” Avoin viestintä ja päätösten perustelu ovat tärkeitä henkilöstön motivaatiolle.

Antero Pasanen,
metsänhoito- ja resurssipäällikkö

Vahvaa ammattitaitoa

Puunkäytön väheneminen teki vuodesta 2009 poikkeuksellisen haastavan, minkä seurauksena Tornator joutui lomauttamaan työntekijöitään kustannusten säästämiseksi. Vuonna 2009 tekemättä jääneet metsänhoitotyöt toteutetaan kuitenkin lähivuosien aikana, millä varmistetaan henkilöstön hyvä työllisyys. Henkilöstön motivaatiota on pidetty yllä viestimällä avoimesti päätöksistä ja niiden perusteista.

Uutta metsää istutettiin lähes 3 000 hehtaarin alle.

Yhdessä eteenpäin

Henkilöstöstä työntekijöitä oli 140 (130) ja 61 (60) toimihenkilöä. Henkilömäärää kasvatti Romanian henkilöstön laskeminen mukaan vuoden 2009 alusta. Vuoden 2009 lopussa Tornatorin palveluksessa oli naisia 14 (15), joista metsureina kaksi.

Tornatorin metsiä hoitaa kahdeksan metsätaloustiimiä. Tiimeissä on maankäyttö- ja metsänhoitoesimiehiä, metsurityövoimaa sekä yksityisiä metsätalouden yrittäjiä.

Vuonna 2009 metsänhoidon työmääriä vähennettiin kassavirran ja kannattavuuden varmistamiseksi. Metsänhoidon alihankintatöiden määrää jouduttiin vähentämään ja metsurityövoima lomauttamaan kahteen otteeseen, ensin keväällä ja syksyllä uudelleen. Ulkoista työvoimaa käytettiin vain alueilla, joilla Tornatorilla ei ole omaa henkilöstöä, esimerkiksi Pohjois-Suomessa.

Vuoden 2010 metsänhoitotöiden ennustetaan toteutuvan suunnitelmien mukaan.

Haastavat ja houkuttelevat tavoitteet tuovat tuloksen

Koko henkilöstö on tulospalkkiojärjestelmän piirissä. Tavoitteet pyritään asettamaan haastaviksi ja houkutteleviksi. Tulospalkkio määritellään henkilökohtaisesti kehityskeskusteluissa asetettujen tavoitteiden, sekä määrällisten että laadullisten, perusteella. Jokainen tornatorilainen käy kehityskeskustelun esimiehensä kanssa vuosittain. Toimihenkilöillä tulospalkkaukseen vaikuttaa koko yhtiölle asetettujen tavoitteiden toteutuminen.

Vuonna 2009 koulutustoiminnan painopisteenä oli ammatillisen osaamisen syventäminen, mistä esimerkkinä tienrakennuskoulutus metsänhoito- ja maankäyttöesimiehille sekä henkilökohtaisten johtamisvalmiuksien parantaminen. Yrittäjille ja heidän henkilöstölleen järjestettiin maanmuokkauskoulutusta. Lisäksi järjestettiin ensiapukoulutuksen kertauskursseja.

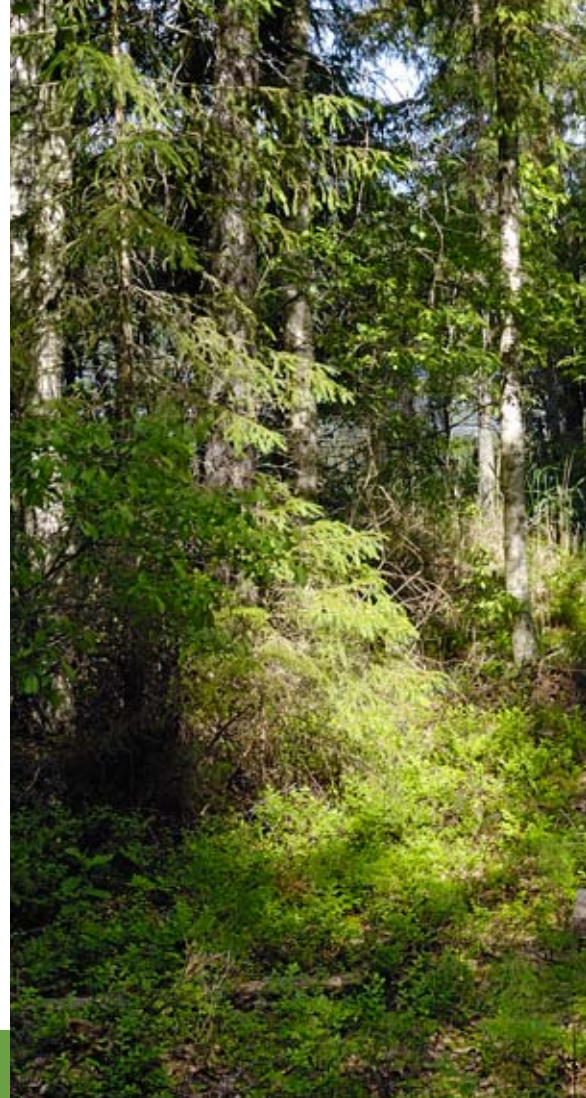
Vuonna 2009 Tornator pääsi lähelle nolla tapaturmaa -tavoitetta, sillä vuoden aikana tapahtui vain kolme (kymmenen) tapaturmaa. Vuosittain tapahtuneiden työtapaaturmien määrä on jatkuvasti alentunut metsureiden hyvän ammattitaidon, hyvän turvavarustuksen sekä jatkuvan työnopastuksen ansiosta. Tornator osallistuu metsurityön turvavarusteita kehittävän työryhmän toimintaan.

Tornatorilaisten työterveyshuollon hoitaa Terveystalo Oy, jolla on kattava verkosto Tornatorin toimialueella. Metsureiden terveydentila tarkastetaan kerran yhdessä, kahdessa tai kolmessa vuodessa metsurin iästä riippuen. Tornator tukee henkilöstönsä Tyky-toimintaa ja kannustaa henkilöstöä huolehtimaan kunnostaan kuntokilpailun avulla. Syksyllä järjestettiin perinteiset Tyky-päivät neljänä tilaisuutena.

Vuonna 2008 toteutetun henkilöstökyselyn tuloksia on viety käytäntöihin. Esimerkiksi sisäistä viestintää on kehitetty.

” Meille on tärkeää puuntuotannon ja metsäluonnon yhteensovittaminen.

Maarit Sallinen,
ympäristöesimies

Luonnonhoitoa

Tornator noudattaa kaikessa toiminnassaan kestävän kehityksen periaatetta. Yhtiö haluaa olla vastuullinen metsätoimija, jonka toiminnassa yhdistyvät puuntuotanto ja metsäluonnon hoitaminen.

Yhtiön toimintaa ympäristöasioissa ohjaavat lait, metsäsertifiointi ja yhtiön omat ympäristöperiaatteet ja ympäristövastuuohjelma. Vuonna 2009 Tornator päivitti konsernin ympäristöperiaatteet. Tavoitteena on ympäristövastuullinen toiminta, riskien hallinta ja tarvittavien ennaltaehkäisevien toimenpiteiden toteuttaminen.

Tornatorin Suomessa sijaitsevat metsät on sertifioitu PEFC-sertifiointijärjestelmän (Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes) mukaisesti. Yhtiö selvittää Virossa ja Romaniassa olevien metsien sertifiointimahdollisuuksia.

METSO

Tornator on osallistunut vapaaehtoisen Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman eli METSON toimintaan. Yhtiön hakemuksesta on perustettu ympäristöviranomaisten päätöksellä METSO-suojelualue Pohjois-Savoon Sonkajärvelle. Alue on nimetty Sahinniskan metsäksi. Rauhoitettavalla 4,2 hehtaarin alueella on järeää kuusivaltaista metsää, jossa on liito-oravan elinvoimainen esiintymä. Rauhoittamisen tarkoituksena on metsäluonnon ja liito-oravan suojeleminen säilyttämällä alue luonnontilaisena. Tornator on liittynyt myös METSO-ohjelman Kuukkeli- sekä Luonnonhoitoa liekillä -yhteistoimintaverkostoihin, joissa eri talousmetsien luonnonhoidon keinoin pyritään lisäämään metsien monimuotoisuutta.

Valtioneuvoston hyväksymä METSO yhdistää metsien suojelun ja talouskäytön. Ohjelman avulla halutaan pysäyttää metsäisten luontotyyppien ja metsälajien taantuminen sekä ylläpitää luonnon monimuotoisuutta. Ohjelmaan osallistuminen on vapaaehtoista, metsänomistajille korvataan menetetyt taloudelliset arvot.

Ohjelmalle on asetettu tavoitteeksi suojella Suomessa metsiä vuoteen 2016 mennessä kaikkiaan 96 000 hehtaaria ja lisätä metsien monimuotoisuutta erilaisin luonnonhoitokeinoin 82 000–173 000 hehtaarella.

*Kestävässä metsätaloudessa huomioidaan myös **metsien virkistysarvot**.*

ta lousmetsissä

Ympäristöperiaatteet ympäristövastuuohjelman perustana

Tornatorilla on vuosittain päivitettävä ympäristövastuuohjelma. Vuonna 2009 Tornatorin ympäristövastuutoiminnan painopisteenä oli esimerkiksi metsien vapaaehtoiseen suojeluun perustuva monimuotoisuuden tavoiteohjelma METSO. Yhtiön metsänhoitoesimiehet koulutettiin tunnistamaan ohjelman tarkoittamat monimuotoisuudelle merkittävät puustoiset elinympäristöt sekä kohteiden valintaan vaikuttavia tekijöitä. Koulutuksen myötä aloitettiin monimuotoisuusohjelmaan soveltuvien kohteiden kartoitus.

Talousmetsien luonnonhoidossa huomioidaan muun muassa metsien

arvokkaat elinympäristöt säilyttämällä niiden ominaispiirteet. Arvokkaat elinympäristöt, kuten purot ja lähteet tunnustetaan maastotöiden yhteydessä ja ne merkitään yhtiön paikkatietojärjestelmään. Metsien käytössä huomioidaan monimuotoiset kohteet. Metsikkökuvioista noin 25 prosentilla on arvokkaita elinympäristöjä tai muita metsien monimuotoisuutta lisääviä kohteita.

Luonnonhoidon laatua

arvioidaan säännönmukaisesti

Metsätalouden kehittämisskeskus Tapio arvioi vuosittain Tornatorin talousmetsien metsän- sekä luonnonhoidon laatua. Vuosittain tarkastetaan 70–80 työmaata, vuonna 2009 tarkastettiin

75 työmaata. Tuloksia käytetään toiminnan seurannan välineenä sekä osana metsäsertifioinnin tiedonkeruuta.

Tarkastuksissa arvioidaan muun muassa luontokohteiden tunnistamista, säästöpuiden määrää ja laatua sekä vesiensuojelun onnistumista. Tornatorin talousmetsien luonnonhoito on vuonna 2009 ollut arvioinnin mukaan hyvällä tai erinomaisella tasolla ja metsätalouden vesiensuojelun taso on parantunut edellisvuodesta. Tarkastuksen tuloksia hyödynnetään toiminnan kehittämisessä. Vuoden 2009 ympäristökoulutuksen teemoihin sisällytettiin maanmuokkauksen vesiensuojelu edellisen vuoden arviointitulosten perusteella.

Tornator Oy:n osakkeenomistajat	%
Stora Enso Oyj	41,0
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	13,1
OP-Henkivakuutus Oy	7,5
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	7,5
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Etera	6,3
OP-Eläkekassa	6,3
Muut osakkeenomistajat	18,3
Yhteensä	100,0

Hallinto

Omistus ja yhtiö rakenne

Tornator Timberland -konserniin kuului vuonna 2009 Suomen emoyhtiön Tornator Oy:n lisäksi Virossa Tornator Timberland Estonia Oü ja Romaniassa SC Tornator SRL. Kaikki kolme yhtiötä omistavat metsää ja harjoittavat operatiivista metsätaloutta.

Tornator Oy:n omistajat ovat suomalaisia, pääosin institutionaalisia sijoittajia. Yhtiön osakkeenomistajien lukumäärä on 12 (13).

Hallinnointiperiaatteet

Tornatorin hallinnosta vastaavat yhtiökokous, hallitus sekä toimitusjohtaja johtoryhmän avustuksella. Ulkomaisen tytäryhtiöiden hallitukset muodostuvat emoyhtiön johdon edustajista.

Yhtiökokous ja hallitus

Tornator Oy:n yhtiökokous on konsernin ylin päättävä elin, joka päättää sille osakeyhtiölaissa säädettyistä asioista. Yhtiökokous pidetään vuosittain viimeistään toukokuussa yhtiön hallituksen määräämänä päivänä.

Hallitukseen kuuluu 4–7 varsinaista jäsentä, jotka yhtiökokous valitsee vuodeksi kerrallaan. Yhtiökokous va-

litsee myös jokaiselle jäsenelle henkilökohtaisen varajäsenen.

Hallitus valvoo Tornatorin toimintaa ja johtamista sekä päättää merkittävistä yhtiön strategiaa, investointeja, organisaatiota ja rahoitusta koskevista asioista. Hallitus kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa. Vuonna 2009 hallitus kokoontui kymmenen kertaa.

Valiokunnat

Tornatorissa toimii yksi valiokunta, Oversight Committee. Valiokunnan tehtävänä on valvoa yhtiön ja osakkaan välisiä merkittäviä sopimuksia.

Valiokunta toimii Tornatorin hallituksen alaisena. Hallitus valitsee valiokuntaan keskuudestaan kolme jäsentä vuodeksi kerrallaan. Valiokunta kokoontuu ja raportoi hallitukselle vähintään kahdesti vuodessa.

Toimitusjohtaja ja johtoryhmä

Tornatorin hallitus nimittää toimitusjohtajan. Toimitusjohtaja on vastuussa yhtiön taloudellisesta tuloksesta ja liiketoimintojen sekä hallinnon järjestämisestä lakien ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan tehtäviin kuuluu

antaa hallitukselle tietoa muun muassa yhtiön taloudellisesta tilanteesta ja liiketoimintaympäristössä tapahtuvista muutoksista. Toimitusjohtaja vastaa merkittävimpien asiakkaiden hoidosta.

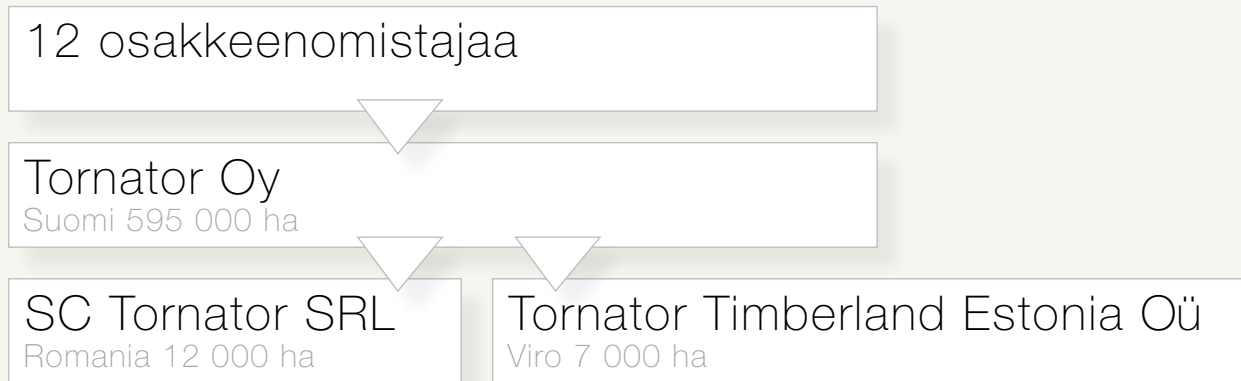
Toimitusjohtajan tukena toimii johtoryhmä. Johtoryhmään kuului vuonna 2009 viisi jäsentä. Toimitusjohtaja toimii johtoryhmän puheenjohtajana. Johtoryhmän tehtävänä on hallituksen määrittelemän strategian toteuttamisen käytännössä.

Johtoryhmä kokoontuu noin kuukauden välein sekä aina tarvittaessa. Johtoryhmä pitää osan kokouksistaan operatiivisten metsätaloustiimien kanssa, mikä edistää tiedonkulkua johdon ja kentän välillä. Vuonna 2009 johtoryhmä kokoontui kahdeksan kertaa.

Operatiivinen toiminta

Suomessa operatiivinen toiminta on jaettu alueellisesti kahdeksaan metsätaloustiimiin. Tiimien tehtävänä on toteuttaa yhtiön johdon kanssa yhdessä asetettujen strategisten päämäärien mukaiset tehtävät omilla maantieteellisillä alueillaan.

Tornator Timberland-konserni 1.1.2010

Ulkomailla paikallispäälliköt (Country Manager) vastaavat operatiivisen toiminnan järjestämisestä ja raportoinnista emoyhtiöön.

Palkat ja palkkiot

Yhtiökokous päättää hallituksen palkkioista. Hallituksen puheenjohtajalle ja jäsenille maksetaan vuosipalkkio ja kokouspalkkio. Hallitus päättää toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten palkkioista. Toimitusjohtajalle ja johtoryhmän jäsenille maksetaan kiinteä kuukausipalkka ja henkilökohtainen bonus. Johtoryhmä kuuluu lisäksi pitkän aikavälin rahapohjaisen kannustinjärjestelmän piiriin.

Tilintarkastajat

Yhtiökokous valitsee käytettävän tilintarkastusyhteisön vuodeksi kerrallaan. Tornatorin tilintarkastajana toimii PricewaterhouseCoopers, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Johan Weckman, joka on toiminut tehtävässä vuodesta 2002 lähtien.

Emoyhtiön tilintarkastajat vastaavat koko konsernin tilintarkastuksen suunnittelusta, koordinoinnista ja ohjauksesta. Tilintarkastussuunnitel-

ma laaditaan vuosittain yhteistyössä konsernijohdon kanssa. Tilintarkastajat raportoivat emoyhtiön hallitukselle vähintään kahdesti vuodessa.

Riskienhallinta

Tornatorin riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa yhtiön pitkän aikavälin kannattava toiminta ja luoda mahdollisuuksia hallittuun riskinottoon valitun strategian puitteissa. Lähtökohtana on yhtiön kaikkien merkittävien riskien systemaattinen kartoitus ja analysointi, jotta yhtiö voi valita optimaaliset keinot riskien hallitsemiseksi.

Hallitus määrittelee yrityksen riskienhallinnan strategian ja vastaa riskienhallinnan tulosten ja toimenpiteiden seurannasta sekä riskienhallintaprosessien toimivuuden arvioinnista vuosittain. Johtoryhmä vastaa riskienhallinnan strategian toteutuksesta ja riskien toteutumisen seurannasta sekä tarvittavista riskienhallintatoimenpiteistä.

Tornatorin riskit on jaettu kolmeen pääluokkaan: strategiset riskit, operatiiviset riskit ja rahoitusriskit.

Strategiset riskit

Puun markkinahinta vaihtelee kysynnän ja tarjonnan mukaan, joten Tornatorin tulonmuodostuksen kannalta muutokset puumarkkinoissa ovat oleellinen riskitekijä. Puun markkinahintariskin toteutuessa Tornator voi varmistaa tulonmuodostuksen lisäämällä väliaikaisesti puunmyyntimääriä tai erikoispuuerien myyntiä. Tornatorin pitkän aikavälin hakkuusuunnite mahdollistaa tilapäiset joustot vuotuisten hakkuuiden suhteen. Puun kysynnän Tornator on varmistanut solmimalla pitkäaikaisen puukauppasopimuksen Stora Enson kanssa.

Puuraaka-aineen määrän ja laadun riskiä hallitaan pitkän aikavälin metsävarojen käytön suunnittelulla ja hakkuuiden suuntaamisella metsien rakenteen ja ikäluokkajakauman mukaisesti. Suunnittelun tueksi Tornator hankkii säännöllisin väliajoin puolueettoman tutkimuksen yhtiön metsien rakenteesta ja laatii siihen perustuvan pitkän aikavälin hakkuusuunnitteen (>30 vuotta). Metsäntutkimuslaitos tuotti Tornatorille vuonna 2006 hakkuulaskelman, joka perustuu viimeimmän valtakunnan metsien inventoinnin tuloksiin.

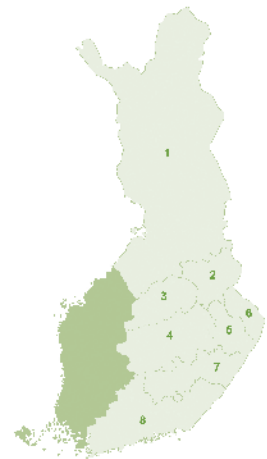
Tornatorin metsäomistukset 2009

Suomi 595 000 ha
 Viro 7 000 ha
 Romania 12 000 ha

Metsätaloustiimit

1. Pohjois-Suomi
2. Nurmes
3. Iisalmi
4. Kuopio
5. Joensuu
6. Lieksa
7. Savonlinna
8. Imatra

Tornator seuraa vallitsevaa taloussuhdannetta suunnitellessaan tonttimyynnin volyyymiä. Tonttien myynnissä voidaan hyödyntää positiivista suhdannetta ja alhaista korkotasoa sekä yleistä kiinnostusta vapaa-ajan rakentamiseen. Suidanteen heikentyminen saattaa vähentää lomarakennuspaikkojen kysyntää ja aiheuttaa väliaikaista tuottojen laskua.

Riskimielessä Tornator suojaa enemmin kannattavuutta kuin bruttotuottoja, mutta tarvittaessa tuoton menetyksiltä voidaan suojautua lisäämällä puun, tai tilapäisesti metsätilojen, myyntiä.

Metsävarojen hyödyntämisessä ympäristöön kohdistuvia riskejä Tornator hallitsee ympäristölainsäädäntöä ja sertifiointikriteerejä noudattamalla. Riskit otetaan huomioon henkilöstön kouluttamisessa ja perehdyttämisessä sekä minimoidaan toiminnan hyvällä suunnittelulla ja toteuttamisen korkealla tasolla.

Riskinä voidaan pitää myös merkittäviä uusia lakisäädöksiä tai muita toimintaa rajoittavia tekijöitä. Riskien hallinnassa merkittävässä roolissa on yhteistyö viranomaisten ja erilaisten järjestöjen kanssa sekä esimerkiksi

maakuntakaavoitukseen osallistuminen. Tornator noudattaa avointa tiedotuspolitiikkaa, jossa korostuu toiminnan kestävyys ja yhteiskuntavastuun toteuttaminen.

Ammattitaitoisen henkilöstön saaminen ja sitouttaminen on riski myös metsätaloudessa. Tornator on varautunut metsureiden eläköitymiseen sopimalla uusia yrittäjäsopimuksia ja lisäämällä koneellista työtä. Toimihenkilöiden osalta on tehty ennakoivaa rekrytointia, jotta eläköityvät ehtivät siirtää tietotaitonsa eteenpäin.

Tornatorin tavoitteena on jatkaa toiminnan laajentamista Suomen rajojen ulkopuolella maissa, joissa kasvumahdollisuudet todetaan kannattaviksi. Maantieteellinen laajentuminen on sekä positiivinen riskienhallintamenetelmä että riski. Laajenemisen riskejä hallitaan laajentamalla taloudellisesti ja poliittisesti vakaisiin maihin, valitsemalla asiantuntevia kumppaneita ja luotettavia asiakkaita sekä tasapainottamalla pitkä- ja lyhytaikaisia puunmyyntisopimuksia.

Operatiiviset riskit

Sisäisiä liiketoimintariskejä Tornator hallitsee toimivilla ja tilintarkastajien

hyväksymillä prosesseilla. Laajentuminen ulkomaille hajauttaa riskejä omaisuuden ja toiminnan osalta. Luonnonilmiöiden muodostamia riskejä vastaan Tornator on suojannut Suomen metsäomaisuutensa vakuuttamalla. Ulkomaille Tornator ei ole katsonut kannattavaksi vakuuttaa omistamiaan metsiä, sillä kohdemaisissa ei ole tällä hetkellä toimivia metsävakuutusmarkkinoita.

Rahoitusriskit

Tornatorilla on merkittävä määrä vaihtuvakorkoista lainaa. Markkinakoron muutoksiin yhtiö on varautunut koronvaihtosopimuksin ja tavallisin optioin. Likviditeetin hallinta perustuu ennakkomaksuihin ja ajantasaiseen kassasuunnitteluun. Käteisvarat on sijoitettu pankkitalletuksiin sekä lyhyen aikavälin likvideihin ja korkean luottoluokituksen korkorahastoihin. Yhtiö on hajauttanut varainhankinnan ajankohtaan liittyvän riskin ottamalla pitkäaikaista lainaa eri maturiteeteilla.

Asiakasriskiä Tornator hallitsee myyntisopimuksiin perustuvilla ennakkomaksuilla.

Esko Torsti, Mikko Koivusalo, Kalevi Hemilä, Markus Rauramo ja Pekka Korhonen

Hallitus

Kalevi Hemilä

s. 1952, maatalous- ja metsätieteiden tohtori, agronomi, ministeri
Puheenjohtaja 2006–

Tausta:

Etera, toimitusjohtaja 2006–2009
Etera, varatoimitusjohtaja 2005–2006
Teknoliateollisuuden 100-vuotissäätiön projekti 2005
Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto, toimitusjohtaja 2003–2004
Elintarviketeollisuusliitto, toimitusjohtaja 2002–2003
Maa- ja metsätalousministeri 1995–2002
Maa- ja metsätalousministeriö, kansliapäällikkö 1999–2002
Suomen EU-edustusto, erityisasiantuntija 1993–1995
Maa- ja metsätalousministeriö, ylijohtaja, 1992–1999
Maatilahallitus, pääjohtaja 1986–1992

Muiden hallitusten jäsenyydet:

Työeläkevakuuttajat TELA, hallituksen jäsen
Eläketurvakeskus, edustajiston jäsen
Oy Snellman Ab, hallituksen jäsen
Työtehoseura ry, johtokunnan puheenjohtaja
TTS Kehitys Oy, hallituksen jäsen
Oiva Kuusiston Säätiö, varapuheenjohtaja
Kansallisen Kokoomuspuolueen Säätiö, hallituksen jäsen
Euroopan raviliitto UET, hallituksen jäsen

Mikko Koivusalo

s. 1961, kauppatieteiden maisteri
Jäsen 2006–

Tausta:

Varma, sijoitusjohtaja, pääomamarkkinat 2005–
Varma, pääomasijoitusjohtaja 1997–2005

Pekka Korhonen

s. 1952, oikeustieteen kandidaatti, teologian kandidaatti
Jäsen 2002–

Tausta:

OP-Eläkekassa ja OP-Eläkesäätiö, toimitusjohtaja 1995–
OP-Eläkekassa ja OP-Eläkesäätiö, sijoituspäällikkö 1986–1995

Muiden hallitusten jäsenyydet:

OP-Asuntoluottopankki, hallituksen jäsen
Technopolis Oyj, hallituksen jäsen
Eläkesäätiöyhdistys ry, hallituksen varapuheenjohtaja
Kalliolan Settlementin kannatusyhdistys ry, hallituksen jäsen
S-Asunnot Oy, hallituksen jäsen

Markus Rauramo

s. 1968, valtiotieteiden maisteri
Jäsen 2009–

Tausta:

Stora Enso Oyj, talusjohtaja 2008–
Stora Enso Oyj, rahoitusjohtaja 2004–2008
Stora Enso Oyj, rahoitus- ja strategiatehtävät 1993–2004

Muiden hallitusten jäsenyydet:

Bergvik Skog AB, hallituksen jäsen

Esko Torsti

s. 1964, valtiotieteiden lisensiaatti
Jäsen 2003–

Tausta:

Ilmarinen, johtaja 2006–
Pohjola, sijoitusjohtaja 2001–2003 ja 2005–2006
Pohjola Omaisuudenhoito, toimitusjohtaja 2003–2005
Ilmarinen, korkosijoitusjohtaja 1998–2001
Skandinaviska Enskilda Banken, Suomen pääekonomisti 1996–1998

Muiden hallitusten jäsenyydet:

Sato Oyj, hallituksen jäsen

Varajäsenet:

Hannu Tarkkonen, Etera
Risto Autio, Varma
Erkko Ryytänen, OP-Eläkekassa ja -säätiö
Juha Vanhainen, Stora Enso
Jorma Tammenaho, Ilmarinen

Antero Pasanen, Henrik Nieminen, Markku Ketolainen, Arto J. Huurinainen ja Tapio Suutarla.

Johtoryhmä

Antero Pasanen

s. 1951, metsänhoitaja
Metsänhoito- ja resurssipäällikkö 2005–

Tausta:

Tornator Oy, resurssipäällikkö 2002–2004
Stora Enso Oyj, resurssipäällikkö 2000–2002
Enso Oyj, Stora Enso Oyj, hankintapäällikkö 1988–1999
Enso-Gutzeit Oy, hankintametsänhoitaja 1977–1987
Enso-Gutzeit Oy, mh-päällikön apulainen 1975–1977

Markku Ketolainen

s. 1947, rakennusinsinööri
Maankäyttöpäällikkö 2002–

Tausta:

Stora Enso Oyj, kiinteistöpäällikkö 2000–2002
Enso Oyj, kiinteistöinsinööri 1987–1999
Enso-Gutzeit Oy, työnjohtaja 1975–1986
Eri rakennusliikkeet Suomessa, työnjohtaja 1971–1974

Tapio Suutarla

s. 1960, metsänhoitaja
Johtaja, suunnittelu ja metsäpalvelu
Varatoimitusjohtaja 2002–

Tausta:

Stora Enso Oyj, suunnittelu- ja metsäpalvelupäällikkö 2000–2002
Enso Oyj, hankintapäällikkö 1997–2000
Enso-Gutzeit Oy, projektipäällikkö 1994–1997
Tehdaspuu Oy, metsänhoitaja 1986–1994

Arto J. Huurinainen

s. 1950, metsänhoitaja
Toimitusjohtaja 2002–

Tausta:

Stora Enso Oyj, resurssi- ja hallintojohtaja 1997–2002
Enso Oyj, aluejohtaja 1992–1996
Enso-Gutzeit Oy, sisäinen tarkastaja 1987–1991
Enso-Gutzeit Oy, hankintapäällikkö 1987
Plan Sell Oy, hankintapäällikkö 1982–1986
Metsähallitus, suunnittelu- ja kenttäpäällikkö 1974–1982

Henrik Nieminen

s. 1970, kauppatieteiden maisteri, EMBA
Talous- ja rahoitusjohtaja
Varatoimitusjohtaja 2007–

Tausta:

Tornator Oy, talous- ja rahoitusjohtaja 2002–2006
Stora Enso Ab, projektijohtaja 2001–2002
Stora Enso Financial Services SA, rahoitusjohtaja 2000–2001
Enso Oyj, rahoituspäällikkö 1998–2000
Enso Oyj, laskenta-analyytikko 1997–1998

Yhteenveto konsernitilinpäätöksestä 2009

Tornator Timberland -konserni raportoi tilinpäätöslukunsa kansainvälisen tilinpäätösstandardin (IFRS) mukaisesti. Tunnusluvut on laskettu ilman biologisten hyödykkeiden (= metsä) käyvän arvon muutoksen vaikutusta tulokseen. Sama koskee vertailuvuoden lukuja.

Konsernin liikevaihto vuonna 2009 (2008) oli 68,8 (76,8) miljoonaa euroa, laskua 10,4 prosenttia. Liikevoitto ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta oli 54,0 (56,5) miljoonaa euroa. Tilikauden voitto ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta oli 27,0 (24,9) miljoonaa euroa. Liikevoitto oli 78,5 (73,5) prosenttia liikevaihdosta ja tilikauden voitto 39,2 (32,4) prosenttia liikevaihdosta. Sijoitetun pääoman tuotto oli 6,5 (7,1) prosenttia ja sidotun oman pääoman tuotto 33,7 (31,1) prosenttia.

Liikevaihdosta 58,3 (65,2) miljoonaa euroa eli 84,6 prosenttia muodostui hakkuuoikeuksien myynnistä. Tonttien ja metsäpalstojen myynneistä kertyi liikevaihtoa 10,2 (11,0) miljoonaa euroa. Investoinnit kohdistuivat ensisijaisesti teiden rakentamiseen, kunnostusajoihin, IT-hankintoihin sekä lannoituk-

seen. Tornator myös osti uusia metsämaita Suomessa ja Virossa yhteensä noin 5,5 miljoonalla eurolla.

Vuonna 2009 biologisten hyödykkeiden käypää arvoa nosti diskonttokoron lasku, ja vastaavasti arvoa alensi laskenut puun hintaennuste. Muita metsän tasearvoon vaikuttavia tekijöitä olivat suoritettut hakkuut sekä metsämaiden ostot ja myynnit. Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutoksen tulosvaikutus oli 20,6 (-18,1) miljoonaa euroa.

Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin tilikauden aikana yhteensä 7,0 (7,0) miljoonaa euroa. Pitkäaikaisien lainojen korkokulut olivat 17,1 (22,6) miljoonaa euroa. Konsernin omavaraisuusaste 31.12.2009 oli 38,2 (35,7) prosenttia.

Tornatorin hallitus esitti päätettäväksi kevään 2010 yhtiökokouksessa, että yhtiö jakaa omistajilleen osinkoina 2,70 (1,00) euroa osaketta kohden eli yhteensä 13,5 (5,0) miljoonaa euroa.

Tornatorin palveluksessa oli tilikauden 2009 aikana keskimäärin 201 (188) henkilöä.

Operatiivisen toiminnan käynnistäminen Romaniassa tilikauden alussa kasvatti konsernin henkilöstömäärää.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Oman pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Sidottu oma pääoma}}$	x 100
Sijoitetun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Liikevoitto} + \text{Korkotulot}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{Korottomat velat}}$	x 100
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{Saadut ennakot}}$	x 100

Tornatorin rahoitus vuosina 2006–2009

Miljoonaa euroa	2006	2007	2008	2009
Pitkäaikainen vieras pääoma	285,2	371,6	400,6	394,7
Pitkäaikainen debentuurilaina	91,8	65,0	65,0	65,0
Pitkäaikaisten lainojen lyhytaik. osuus	0,0	7,0	7,0	12,0
Nettorahoituskulut	18,2	15,9	22,8	17,5
Nettorahoituskulut ilman käyvän arvon muutoksia	36,8	22,0	21,7	17,0
Edellinen, % liikevaihdosta	56,8	34,7	28,3	24,7

Konsernitase

Miljoonaa euroa	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009
VARAT				
Pitkäaikaiset varat				
Aineettomat hyödykkeet	0,2	0,4	0,3	0,7
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	61,5	63,5	69,6	77,1
Biologiset hyödykkeet	663,3	832,4	858,4	876,4
Johdannaiset	0,0	9,8	0,0	0,0
	724,9	906,2	928,3	954,2
Lyhytaikaiset varat				
Vaihto-omaisuus	1,1	0,4	0,3	0,3
Myyntisaamiset ja muut saamiset	1,6	0,7	1,1	3,1
Muut rahoitusvarat	0,0	16,7	14,2	19,5
Rahavarat	41,5	26,5	18,4	21,6
	44,2	44,2	34,0	44,5
Varat yhteensä	769,1	950,4	962,3	998,6
OMA PÄÄOMA JA VELAT				
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma				
Osakepääoma	50,0	50,0	50,0	50,0
Muu oma pääoma	208,0	307,9	285,7	317,4
Oma pääoma yhteensä	258,0	357,9	335,7	367,4
Pitkäaikaiset velat				
Laskennalliset verovelat	67,5	121,4	113,7	117,6
Rahoitusvelat	376,9	436,6	465,6	454,7
Johdannaiset	40,2	0,0	11,3	17,3
Muut velat	0,1	0,1	0,0	0,0
	484,7	558,2	590,5	589,6
Lyhytaikaiset velat				
Rahoitusvelat	0,0	7,0	7,0	12,0
Ostovelat ja muut velat	26,5	27,3	29,0	29,6
	26,5	34,3	36,0	41,6
Velat yhteensä	511,2	592,5	626,6	631,3
Oma pääoma ja velat yhteensä	769,1	950,4	962,3	998,6

Konsernituloslaskelma

Miljoonaa euroa	1.1.–31.12.2006	1.1.–31.12.2007	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2009
Liikevaihto	64,7	63,5	76,8	68,8
Liiketoiminnan muut tuotot	2,4	2,6	2,2	2,3
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	-1,1	-0,8	-0,9	-1,0
Materiaalit ja palvelut	-3,8	-4,3	-8,9	-5,5
Henkilöstökulut	-6,3	-6,6	-7,1	-6,5
Poistot ja arvonalentumiset	-1,0	-0,9	-0,9	-0,9
Liiketoiminnan muut kulut	-3,5	-3,6	-4,7	-3,3
Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutos	-10,5	170,1	-18,1	20,6
Liikevoitto	40,8	219,9	38,4	74,6
Rahoitustuotot	0,5	0,7	0,9	0,1
Rahoituskulut	-37,3	-22,7	-22,6	-17,1
Johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutos	18,6	6,1	-1,1	-0,6
Rahoituskulut (netto)	-18,2	-15,9	-22,8	-17,5
Voitto ennen veroja	22,6	204,0	15,6	57,1
Tuloverot	-3,8	0,0	-6,3	-9,6
Laskennallisten verojen muutos	-2,1	-52,9	2,2	-5,3
Tilikauden voitto	16,7	151,0	11,5	42,2

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

1 000 euroa	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Muuntoero	Käyvän arvon rahasto	Kertyneet voittovarot	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 31.12.2008	50 000,0	29 995,2	-3 074,5	-12 736,9	271 506,5	335 690,2
Oma pääoma 1.1.2009	50 000,0	29 995,2	-3 074,5	-12 736,9	271 506,5	335 690,2
Suoraan omaan pääomaan kirjatut voitot/tappiot rahavirran suojauksesta				-5 411,0		-5 411,0
Rahavirran suojauksesta kirjatut laskennalliset verot				1 406,9		1 406,9
Muuntoero			-2 050,1			-2 050,1
Vararahasto				64,0		64,0
Myytavissä olevat sijoitukset				656,6		656,6
Sijoitusten käyvän arvon muutoksesta kirjatut laskennalliset verot				-170,7		-170,7
Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotulot			-2 050,1	-3 454,3		
Tilikauden voitto					42 190,2	42 190,2
Vuonna 2009 kirjatut tuotot ja kulut yhteensä	0,0	0,0	-2 050,1	-3 454,3	42 190,2	36 685,8
Osingonjako					-5 000,0	-5 000,0
Oma pääoma 31.12.2009	50 000,0	29 995,2	-5 124,6	-16 191,2	308 696,7	367 376,0

1 000 euroa	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Muuntoero	Käyvän arvon rahasto	Kertyneet voittovarot	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2008	50 000,0	29 995,2		2 924,5	275 007,9	357 927,6
Suoraan omaan pääomaan kirjatut voitot/tappiot rahavirran suojauksesta				-20 068,4		-20 068,4
Rahavirran suojauksesta kirjatut laskennalliset verot				5 217,8		5 217,8
Muuntoero			-3 074,5			
Myytavissä olevat sijoitukset				-1 095,7		-1 095,7
Sijoitusten käyvän arvon muutoksesta kirjatut laskennalliset verot				284,9		284,9
Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotulot				-15 661,4		
Tilikauden voitto					11 498,6	11 498,6
Vuonna 2009 kirjatut tuotot ja kulut yhteensä	0,0	0,0	-3 074,5	-15 661,4	11 498,6	-7 237,4
Osingonjako					-15 000,0	-15 000,0
Oma pääoma 31.12.2008	50 000,0	29 995,2	-3 074,5	-12 736,9	271 506,5	335 690,2

Konsernin rahavirtalaskelma

Miljoonaa euroa	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009
Liiketoiminnan rahavirta				
Myynnistä saadut maksut	55,4	63,2	63,4	58,9
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustuotot	14,6	13,0	11,5	9,7
Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut	2,3	2,1	2,4	2,3
Maksut liiketoiminnan kuluista	-13,3	-14,6	-19,8	-16,9
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	58,9	63,8	57,5	54,0
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-22,2	-71,7	-22,5	-16,9
Saadut korot liiketoiminnasta	0,5	0,6	0,9	0,2
Saadut osingot liiketoiminnasta	0,0	0,0	0,0	0,0
Maksetut välittömät verot	-6,4	0,6	-4,0	-9,1
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	30,8	-6,6	31,9	28,2
Liiketoiminnan rahavirta satunnaisista eristä	0,0	0,0	0,0	0,0
Liiketoiminnan rahavirta	30,8	-6,6	31,9	28,2
Investointien rahavirta				
Investoinnit biologisiin hyödykkeisiin	0,0	-2,7	-43,8	-4,9
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin, metsämaapohja	0,0	-0,3	-5,4	-0,6
Investoinnit muihin aineellisiin hyödykkeisiin	-2,2	-1,7	-2,9	-2,9
Kurssierot	0,0	0,0	-3,1	0,0
Tytäryhtiönhankinta	0,0	-1,4	0,0	0,0
Investointien rahavirta	-2,2	-6,1	-55,2	-8,4
Rahoituksen rahavirta				
Saamisten rahavirta	0,0	-16,4	1,2	-4,5
Lyhytaikaisten lainojen rahavirta	0,0	0,0	0,0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen rahavirta	-29,8	68,1	29,0	-7,0
Maksetut osingot	0,0	-54,0	-15,0	-5,0
Rahoituksen rahavirta	-29,8	-2,3	15,2	-16,5
Rahavarojen muutos	-1,2	-15,0	-8,1	3,3
Rahavarat tilikauden alussa	42,7	41,5	26,5	18,4
Rahavarat tilikauden lopussa	41,5	26,5	18,4	21,6

Talouden yhteenveto

Tornator Timberland -konserni raportoi kansainvälisen tilinpäätösstandardin (IFRS) mukaisesti.

Miljoonaa euroa	2006	2007	2008	2009
Liikevaihto, milj. euroa	64,7	63,5	76,8	68,8
Liikevoitto, milj. euroa	40,8	219,9	38,4	74,6
Liikevoitto ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta, milj. euroa	51,3	49,8	56,5	54,0
Liikevoitto ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta, % liikevaihdosta	79,3	78,5	73,5	78,5
Tilikauden tulos, milj. euroa	16,7	151,0	11,5	42,2
Tilikauden tulos ilman biologisten hyödykkeiden arvon muutosta, milj. euroa	24,5	25,2	24,9	27,0
Tilikauden tulos ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta, % liikevaihdosta	37,9	39,7	32,4	39,2
Oma pääoma, milj. euroa	258,0	357,9	335,7	367,4
Korolliset nettovelat, milj. euroa	335,4	400,5	439,9	425,6
Taseen loppusumma, milj. euroa	769,1	950,4	962,3	998,6
Sijoitetun pääoman tuotto ilman biol. hyöd. käyvän arvon muutosta, %	8,2	7,0	7,1	6,5
Sidotun oman pääoman tuotto ilman biol. hyöd. käyvän arvon muutosta, %	30,6	31,5	31,1	33,7
Omavaraisuusaste, %	34,0	42,3	35,7	38,2
Henkilöstö keskimäärin, henkeä	184	188	188	201
Henkilöstökulut, % liikevaihdosta	9,8	10,4	9,2	9,4
Investoinnit metsäomaisuus, milj. euroa	0,0	4,4	52,5	5,5
Investoinnit muut, milj. euroa	2,2	1,7	5,1	2,9
Hakkuuoikeuksien myynti, milj. kuutiometriä	1,9	1,9	1,9	2,0
Hakkuumäärä, milj. kuutiometriä	1,9	1,7	2,0	1,9
Metsäomaisuuden kirjanpitoarvo, milj. euroa	510,8	512,0	561,0	564,8
Metsäomaisuuden käypä arvo, milj. euroa	718,2	890,2	921,2	945,5
Maaomaisuuden bruttomyyntitulot, milj. euroa	14,6	13,0	11,5	9,7
RAHOITUS, milj. euroa				
Pitkäaikainen vieras pääoma	285,2	371,6	400,6	394,7
Pitkäaikainen debenttuurilaina	91,8	65,0	65,0	65,0
Pitkäaikaisten lainojen lyhytaik. osuus	0,0	7,0	7,0	12,0
Nettorahoituskulut	18,2	15,9	22,8	17,5
Nettorahoituskulut ilman käyvän arvon muutoksia	36,8	22,0	21,7	17,0
Edellinen, % liikevaihdosta	56,8	34,7	28,3	24,7

Tornator-nimen historia

suomalaisessa metsätaloudessa

1887

Aktiebolaget Tornator
perustetaan

1932

Osakkeet Enso-Gutzeit Oy:lle,
yhtiön nimeksi **Tornator Osakeyhtiö**

1941

Yhtiö sulautetaan Enso-Gutzeitiin,
Tornator-nimi poistuu käytöstä

2002

Stora Enso yhtiöittää ja myy Suomen
metsänsä, **uusi Tornator syntyy**

2007

Tytäryhtiö Viroon

2008

Tytäryhtiö Romaniaan

Tornator Oy

Napinkuja 3 C

FI-55100 Imatra

Finland

Tel. +358(0)1056 30000

Fax +358(0)1056 30050

www.tornator.fi